

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

10 De accusatione Iteranda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Opinionem communem esse, & frequentissimo vsu comprobata, & quamuis de hac re disputet, idem videtur tenere Joann. Lupin. in rubric. de donat. inter virum & uxorem. §. 39. post Abb. in cap. 2. de success. ab intest. licet Abb. idem in cap. sua. de poenis. dicat hoc iure non probari. sic predictam opinionem sententia censet Autreri. in capella Tholos. 274. posse nominari publici fiscolem, procuratorem ipsum tribunalis & iurisdictionis episcopalis, quamuis alleueret id non facile admitti ab Regijs & secularibus magistratibus. Et vere licet communis opinio obtineat, non est idem temere permittendum, ad expendendam avaritiam episcoporum, sed vt ea que eorum fisco fuerint delata, in vsus pios erogentur, vt ipse Panorm. censet in dict. capitulo. 2. & nos paulo ante tradidimus. Nam text. in dict. clem. 2. de hereticis. que de fisco ecclesie mentionem facit, non est ad fiscum prelatorum, sed ad fiscum Romanę ecclesie, aut cathedralis, referendus, sic etenim bona clericici heretici habentis beneficium ecclesiasticum pertinent ad ecclesiam, in qua beneficium obtinuit: non habentis beneficium, fisco ecclesie. cap. excommunicatus. §. damnati. de hereticis. dict. clem. 2. bona autem laici heretici ad fiscum secularem, & principis deferuntur, vt probatur in dict. §. damnati. vnde iuxta hanc distinctionem est intelligendus textus in cap. cum secundum. de hereticis. in 6. sicuti ibi adnotarunt Anchar. & Franc. Bald. item in l. si quis presbyter. Cod. de episcopis & clericis. sed quod bona in mobilia clericici committentis crimen hereseos pertineant ad principem secularem probant Oldrad. consil. 17. siue is habuerit beneficium siue non habuerit. Gulielm. Benedict. in cap. Raynuius. de testament. verb. uxorem. numero. 242. & Ruppellanus Forensium institutionum. libro. tertio. folio. 306. quibus accedit, quod Felin. in dict. cap. irrefragabili. §. eorum. colum. 1. scribit, dicens, ideo ad principem secularem pertinere bona hereticorum, quia ad eum spectat executio confiscationis pene huius criminis. dicto cap. cum secundum. leges. quia & ipse Felin. asseuerat eam constitutionem per extravagantes quasdam Romanorum Pontificum sublatam esse, & deinde sanctum, vt bona cuiuscunque heretici dividantur pro æquis portionibus inter Romanam ecclesiam Episcopum & hereticę prauitatis inquisitorem, quod minime seruat, saltem Hispanię, vbi bona siue mobilia siue immobilia etiam clericici hereseos damnati, etiam habentis ecclesiasticum beneficium ad fiscum Regium pertinent, atque ita praxis obtinuit, quæ non est aliena a iure, cum præter Oldrad. & aliorum sententiam Rex ipse Catholicus curam habeat constituendi summum illud pretorium, qui in eius curia, & apud ipsum principem causas toties Hispanię ad huius criminis punitionem pertinentes tractat, cui præest vnus ex summis Hispanię præsulibus, qui expensis Regijs per totam Hispaniam constituit, ac mittit hereticę prauitatis inquisitores, ad labem istam extirpandam, quo fit, vt mirum non sit omnia hereticorum bona ad principem & Regium fisco deferri ad tot expendarum subministracionem: ad hoc faciunt, que de regno Francię tradit Autreri. in clem. 1. de offi. e. ord. in regul. 4. saluanda. 2. Quibus & illud libenter addam, quod Hieronymus Paulus in practica Cancellarię adnotauit folio. 33. scribens, bona clericici conjugati cum vnica, & virgine, que ab eo ob aliquod crimen lege auferuntur causa confiscationis post condemnationem iudicis ecclesiastici, applicanda fore principi seculari, & eius Regio fisco, quod notandum est præter ea, quæ ipse tradidi in Epitome 2. parte. de matrimo. cap. 8. §. 10.

CAPVT X.

Quando crimen semel in iudicium deductum, possit iterum in iudicio tractari.

SVMARIA.

- 1 Semel absolutus ab obseruatione iudicii, potest iterum eiusdem criminis accusari: & idem vbi accusatio diuersiore reperitur.
- 2 Absolutus indulgentia principis iterum accusari non potest.
- 3 Absolutus in foro animæ potest in foro exteriori eiusdem criminis accusari: & inibi que sit poenitentia publica: & que solennis.
- 4 Crimini accusatio non tollitur per Baptismi susceptionem.
- 5 Quod de absoluto iudicio inquisitionis, aut denunciationis, transactio non censetur delatione inuenti.

- 6 Absolutus in foro ecclesiastico si crimen sit missi fori, potest apud iudicem secularem iterum accusari.
- 7 Quod de eo, cui offensus iniuriam remisit, an accusari possit: & de satisfactione iniurie quo ad honorem, damna, & expensas.
- 8 Crimini eiusdem repetitio ex intervallo, vel eodem imperat pluribus poenis sit puniendæ.
- 9 Vbi poena abscessionis manus, alteriusque membri & mortis est: a lege definitur incipiendum sit supplicium a minori.
- 10 Heretici quo iure in poenam criminis comburantur.

DE hi. criminibus, inquit tex. de quibus absolutus est accusatus, non potest accusatio replicari. cap. de his rub. de accusat. cui regula aliquot ex iure ciuili solent obici decisiones, quæ permittunt fieri quandoq; quod per eam prohibetur, & ideo ad eius interpretationem veluti compendio quodam aliquot item intellectus exponam.

Primo, hæc regula intelligitur, vbi accusatus absoluitur ex eo quod crimen probatum non est, alioquin si absolutus fuerit ab obseruatione iudicii, quia accusator legitimus nõ erat, tunc poterit iterum eadem criminis causa tractari. tex. in l. libellorum. §. quod sit, veli. ff. de accusat. cap. per scripta. §. libellorum. 2. questio. 8. gloss. in cap. Epiphanius. §. questio. vlt. Anton. Henric. colum. penult. Abb. & Docto. Communiter in d. c. de his. quo in loco adnotarunt Marianus & Felin. colum. 1. non esse primū accusatorem ad secundam istam accusationem admittendum, imo repellendum fore, etiam si modo legitimus sit accusator cessante impedimento, quod oberat tempore primæ accusationis: nam & si alie causa cessauerint, superest ex prima accusatione, & ea finita inimicitia, quæ repellit accusando. legi in istis. Cod. famul. eriscund. Aretin. & nouiores in cap. 1. de iudic. idem Aretin. in cap. repellantur. de accusando. eritque hic intellectus seruandus vbicunque ex alia quacunque causa ab obseruatione iudicii reus absoluitur, nempe ex male concepto libello, quod eadem ratione procedit. & præterea hæc prima interpretatio locum obtinet ex his, quæ ipse latius tradidi libr. 1. huius operis, cap. 1. num. 8. vbi plura ad hanc rem adnotauit, quæ ad huius capituli sensum maxime vtilia sunt.

Secundo, tunc demum eiusdem criminis accusatio repetenda non est, cum primus accusator si de & probe officium accusatoris egerit at si preuaricatus fuerit, iterum accusatio admittenda est. l. 3. §. de preuarica. gl. & communiter in d. c. de his criminibus. & probatur preuaricatio ex his quæ Bar. explic. in l. r. §. preuaricatore. ff. ad Turpillianum.

Tertio, admittenda est accusatio iterum aduersus iam delatum & absolutum, si quis in hac secunda accusatione propriam vel suorum iniuriam prosequatur. optimus tex. in leg. si cui §. iudem. ff. de accusatio. modo ignorauerit primam accusationem tractari. gloss. Communiter recepta in dict. cap. ex his. & probabitur ignorantia proprio iuramento. glo. in d. §. iudem quam Doc. inibi sequuntur. dixit notabilem Bald. in leg. 2. §. penult. ff. si quis cautio. notant Anton. Abb. & Felin. in d. cap. de his. Aretin. consil. 58. colum. vltim. Regia l. 2. tit. 1. part. 7. facit ad hoc gloss. insignis, in c. significati. in 1. de homici. quæ ceter, standum esse cuiuspiam iuramento in his, quæ ad animum pertinent, sicuti ignorantia & scientia, ac his similia idem asserit gloss. in c. l. si vero. in 2. de sent. excom. per text. ibi. & in §. sed ista. vbi Iaf. nu. 89. gl. item in l. ai qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. gest. tradit late Hipp. in rubr. C. de proba. nu. 122. optimus tex. in c. pastoralis. de except.

Quarto, eadem decisio est intelligenda cum absoluitur accusatus ab accusatione criminali, quasi secus sit, vbi fuerit absolutus a querela ciuili, aut ciuilitè in iudicio proposta: nam tunc iterum criminaliter accusari poterit. l. 1. C. quando ciuil. ad. criminal. preiudicet. id tamen verum est, nisi vtraque poena ciuili inquam & criminalis ad vindictam tunderet, tunc etenim si actum esset ciuilitè, agi non posset postea criminaliter. l. prator edixit. §. 1. vbi Bart. ff. de iniur. Abb. & alii in d. c. de his criminibus. opti. text. in l. quod. Senatus. ff. de iniur. explicat Bald. in l. edicta. in 2. repe. num. 51. Cod. de edendo. & præterea hæc quarta interpretatio est admittenda vbi accusatus absolutus fuerit, quia non probatur delictum: secus etenim si absolutio ex eo facta fuerit, quod reus delictum nõ commiserit: siquidem in ea specie accusatio poterit demum ab altero, non a primo accusatore tractari. l. qui de crimine. iuncta gl. C. de accus. Bart. in l. 2. colum. 3. ff. de vi bono. rap. Abb. Maria Fel. & alii in d. c. de criminibus.

Quinto, hæc regula procedit non tantum, vbi per sententiam iudicis fuerit criminis reus absolutus: sed & quando per indulgentiam principis aut eius, qui crimen remittere possit.

possit. gloss. Communiter recepta in d. c. de his. & in c. ex tua. de filiis presby. quorum sententiam communem esse eam secutus fatetur Dec. cons. l. 37. colum. 1. modo ea dispensatio quo ad poenam criminis, & quo ad forum exterius processerit, alioquin non impedit remissio, vel indulgentia accusationem, si vel contigerit quo ad irregularitatem, siue relicta fuerit ad forum conscientie duntaxat, secundum Anani. in d. c. 2. de his. col. 1. sensu gl. in c. 2. de schismaticis. quibus ad stipulantur ea, quae Ludou. Gomez. adnotant in reg. cancellar. de non iudi. iuxta formam supplicat. q. 14. & Paul. Paris. cons. 62. lib. 4.

Ceterum, praemissa lege, aut consuetudine, qua obtentum sit fures pro tertio furto suspendendos fore, & morti tradendos, ea obtinebit etiam si prima duo furta, aut alterum illorum fuerint indulgentia principis abolita, quae nihilominus apparet consuetudo furandi, quod in specie sequitur dicens sic receptum esse in praxi Chassanath, in consue. Burg. rubr. 1. §. 5. vers. simplex. nu. 20. idem tenet Matth. de Afflic. in consue. Neap. rubr. 35. cap. ad legitima pondera. num. 1.

Sexto, idem canon procedit, ubi reus à crimine absolutus est per iudicem exteriorē in iudiciali foro: quod si absolutus fuerit in foro interiori conscientiae, quod aiunt, non impeditur accusatio eorum exteriori iudice, cum prior criminis examinatio fiat ad poenitentiam & satisfactionem diuinam offensam, posterior vero necessaria sit ad publicam vindictam, & reipublica satisfactionem. gloss. Communiter recepta in d. cap. de his. quae plane vera est in poenitentia occultata, sicuti glo. sensu, & expressum Anani. inibi. Host. Anto. & Imol. in cap. tua. de procur. quasi poenitentia publica crimen extinguat, etiam quo ad exterioris fori iudicium, quod ego falsum existimo, & praefero poenitentiam quandam esse publicam, alteram solemnem. Publica poenitentia ea est quae absque vlla solennitate publice fit ex episcopi, vel sacerdotis mandato, ubi peccatum publice commissum fuerit. cap. 1. & ibi Doct. de poenit. & remis. gl. in cap. quae sit. eo. sit. vt peregrinatio cum certis vestibus, verberatio, & haec plerumque sacramentalis est in interiori iudicio, modo consentiat poenitens, & sic tacite vel expresse permittat peccati reuelationem secundum Abb. in cap. literas. de praesump. col. 3. Syluest. in verb. poenitentia. quest. 3. & Mart. Azpilic. in cap. sacerdos. de poenit. distinct. 6. num. 98. Origenes quidem aperte distinguens in Psalmum 37. poenitentiam publicam à priuata, de publica docet, non facile nec temere ad ipsam veniendum esse, sed praevia matura deliberatione & consilio, ob eam causam videlicet, si peccatum eiusmodi sit, vt & correctio peccatis, & aliorum edificatio publicam requirat poenitentiam, meminit huius loci Alber. Pighius de eccles. Hierarchia lib. 2. cap. 8. fol. 4. extant & ad hanc rem pulchra verba apud Beatum Rhenanum in admonitione operum Tertulliani, quae ipse tribuit diuo Augustino in lib. De poenitentia medicina, quae lector reperiet inter opera Augustini Tomo 9. & rursus Tomo 10. Homilia 50. Solennis vero poenitentia est, quae olim in cap. quadragesimae certis feruatis ritibus fieri solebat, cuius meminit text. in cap. 50. distinct. ex Synodo Agathensi. can. 15. quae ab alio quam episcopo iniungi non poterat glo. ibi. & in cap. conquirente ubi Panorm. colum. 3. de offic. ord. huiusque solennis poenitentiae sunt quaedam speciales conditiones, eique aliqua tribuuntur, quae in poenitentia publica locum non obtinet, quae admodum tradunt optime Host. in summa, tit. de poenit. Thom. in 4. sentent. dist. 14. q. 1. artic. 5. & ibi Paluda. qu. 6. Floren. 3. part. tit. 14. cap. 17. §. vii. text. in cap. confirmandum. 50. distinct. & in cap. vii. 26. quae 6. huius solennis poenitentiae imaginem etiamnum Saxones seruant in vrbe Albertstadiensi, siquidem in eo templo, quod virgini matri sacrum est, singulis annis ex plebe aliquis eligitur, quae grauioribus noxis inquinatus putatur, hunc ferali, & pulla veste, obuoluto capite cinerale die in templo statuant, & peractis sacris eiciunt, donec per quadraginta dies per vrbes cōpita vagus & mendicans errauerit, interim diuinas edes ingredi eum fas non est, qualemcunque cibum, vel ab adituis, vel aliunde oblatum non aspernatur, neminem alloquitur, non indulget somno, nisi post concubiam noctem idque in media via, die Iouis, quae Dominicae coenae dicata est, ad templum reducitur, ibi à sacerdote solennibus quibusdam caeremoniis absolvitur, & à confluente illic populo stipem accipit. Adamus hunc vocant, & omni crimine expiatur credunt, ac per eum creditur expiata ciuitas, vt commemorat Ioannes Bohemus Aubanensis lib. 3. de moribus omnium gentium, c. 13. quem retulit Martinus Azpiliceta in cap. si quis. de poen. distinct. 5. Huius etiam instituti me-

minere Aeneas Syluius postmodum Pius secundus Pöfiter Maximus, in Europa descriptione, cap. 31. Rapha. Volaterranus in Geographia lib. 7. quo loco de Saxonibus agit Beatus Rhenanus in admonitione ad Tertullianum, & Andreas Aleian. lib. 9. parerg. cap. 22. quibus quidem consideratis facile consistat, poenitentiam, siue publicam, siue solemnem plurimum distalcorū tribunalia: & ideo verus est, poenitentia adhaec publicā minime impedire criminis accusationē, quod in ipse idē Abb. in dist. cap. tua. Anton. Burgenfis in cap. 2. n. 6. de temp. & venditio. quibus suffragatur rex. in ca. soluis. §. per hoc. de poenit. in 6. Cuius decisionē statim ad alia adducemus, postea profecto opinio Hostiel. & Imol. quam & Hippol. sequitur in regul. 639. procedere in eo, qui damnatus est ad perpetuam poenitentiam: nam hic censetur constitutus sub ecclesiae protectione. ca. aliud. 1. 1. q. 1. secundum Anton. & Aretina in ca. 2. de non compet. dubito tamen, an id admitti sunt iudices seculares. Quicquid, non possum non mirari, quae ratione ductus Bart. consil. 167. rapōderit, praemisso statuto, quod poenitentia remittitur ei, qui pacē fecerit cum offenso, non esse blasphemum puniendum, si poenitentia criminis egerit in foro exteriori: hoc etenim quasi cum Deo pacem fecerit subleptur. re Bar. Ancha. & Anani. in cap. 2. de maledictis. Felin. in dist. cap. de his. & Dec. consil. 137. colum. 2. à quibus libentissime distinctione, quippe qui existimē alienū esse hunc sensum à mente & intentione legis quae non cogitavit de pace, quae est Doct. inita est per poenitentiam in interiori iudicio, sed de pace, quae fit cum eo qui ratione iniuria admitteretur in foro exteriori ad accusationem profequendam, qualis est priuataque offenditur; imo & contra Bart. est text. infigitur in dist. cap. 2. de maled. quibus adde, quae ipse notauit in cap. Raynualdi testam. in princ. num. 18.

Septimo, non tantum impeditur accusatio, quando reus per sententiam semel fuerit ab eo crimine absolutus, sed & etiam ubi reus Christi fidem Baptismo professus fuerit nam tollitur crimen per baptismum gl. in caput. quod autem. 32. q. 1. & in cap. siue poenitentia. de conse. dist. 4. ex quibus ita intelligunt dubitationem hanc Cald. Anto. Imol. Anani. & Felin. in d. cap. de his criminibus. Nisi quatenus crimen damnatum proximo intulerit: nam hoc nihilominus est lesio relaxandi. Sed adhuc Calderin. sententia falsa videtur per text. in cap. gaudentes de diuortis. cuius ratio proculdubio generalis est, & palam ostendit, crimina quo ad exterioris, & iudicialis fori accusationem, minime tolli per baptismum, quem modum gl. inibi censet, quem sequuntur Abb. & Marian. in d. c. de his. idem Abb. in d. cap. gaudentes. Cardin. in d. c. 1. §. 1. no. q. 14. de vsur. quorū opinio fatetur Communem esse Anani. in d. cap. de his. col. 2. idem asserit eam secutus Dec. in cap. qui in ecclesiis. col. 7. de conse. idem eleganter consil. 130. ad ea vero quae in contrarium adducta fuerē, facillime respondetur: nam procedunt quoad poenitentiam, quae debetur propter culpam in foro conscientie ipsi Deo ob peccatum, quae satisfactio à Theologis recte appellatur: haec etenim, si non remittatur, hic vel in purgatorio est exsoluenda. haec inquit poena per baptismum remissa censetur virtute sacramenti ex merito passionis Christi, qui pro nobis passus est, & passiois merita vel virtute sacramentorum, vel ex retributione Romani Pontificis pro peccatoribus satisfaciunt, sic sane gl. in d. cap. quod autem. & in cap. siue poenitentia. interpretatur Cardinalis à Turrecrema. inibi: Quicunque, inquit Paulus ad Roman. 6. baptizati sumus in Christo, in morte ipsius baptizati sumus eandem interpretationem probat. Thom. 3. part. q. 63. art. 3.

Octauo, constat aperte text. in d. cap. de his. obtinere, quando reus fuerit absolutus in iudicio accusationis: nam si in iudicio inquisitionis fuerit absolutus reus, poterit iterum accusationis iudicio impetiri, secundum Doct. Communiter in d. c. de his. maxime Anton. Abb. & Felin. quibus aduersantur Bart. in l. si cui. §. siilem. ff. de accusatio. Anania. cons. 17. col. 3. Dec. consil. 137. existimantes absolutum iudicio inquisitionis non posse iterum de eodem crimine accusari. idem Alexan. consil. 11. nam. 7. lib. 1. quorum opinio vera est iure civili iuxta quomodocumque in iudicio inquisitionis poena ordinaria criminis infligitur. l. 1. Cod. de sepulchro viol. Bart. & Doct. Communiter in l. 2. §. si quis adulter. Abb. in 2. colum. & alij in cap. inquisitionis. de accusat. & etiam iure canonico in casibus, quibus esset impo-

pena ordinaria hoc iudicio: quod fatentur Anto. Abb. & Felin. d. de criminibus. tradunt Innoc. in e. qualiter. in 2. vbi Abb. num. 20. Card. num. 12. Aretin. num. 29. & Fel. in §. licet. col. 1. de accusat. Hippol. in pract. §. constanter. num. 83. ex quibus deducitur, posse absolutum iudicio acquisitionis iterum accusari, quod non esset imponenda criminis pena ordinaria: quod in d. de his communiter est receptum. id tamen ipse intelligerem nisi foret reus absolutus ex eo, quia crimen non fuit ab eo commissum. qui de crimine iuncta gl. Cod. de accusatio. hodie frequentissimum est omnia & quæcunque crimina à iudicibus tractari accusante publico fiscali, qui accusatoris officio fungitur, & ita eo accusante iudices penam criminis ordinariam non remittunt. ex his etiam constat, quid dicendum sit in reo absoluto, vbi crimen tractatum est in iudicio per denunciationem, aut exceptionem, iuxta notata in cap. 2. de denunciacione. & in c. 1. ad fin. de excepti.

Nono, idem canon procedit, vbi reus per sententiã iudicis absolutus fuerit, secus equidem si transactionis causa: nam etiam si transactio valida sit, poterit alter à transigente idem crimen ad iudicium accusatione deferre. gl. in l. transigere. C. de transact. in verb. prohibendum. Bart. & Salyc. 4. oppos. quos alij communiter sequuntur. probat text. in l. 3. §. pen. ff. de sepulch. violat. & in l. qui curat. §. alij. ff. ad l. l. de vi public. notant Bart. in l. si maritus. §. si negauerit. ff. de adul. & Doct. Communiter, quemadmodum testatur Felin. in d. de his criminibus. & Iaf. in l. eum qui. §. qui popularis. ff. de iureiur. nu. 10. vbi gloss. communiter recepta hoc ipsum probat, & id verum est quoties accusatio nomine publico in iudicium deducitur. At si crimen in iudicio delatum fuerit priuatim, eo accusante, qui ius accusandi & prosecutionis propriam vel propinquorum iniuriam præ ceteris, & potiori ac priori loco competit, isque cum reo transigerit, apparet post hanc transactionem non posse ab altero remitti, etiam ignaro prioris accusationis, criminis causam repeti, cum reus ipse pacem inierit cum legitimo, & ceteris potiori accusatore. iuxta notat. in leg. 4. §. Cato. & per Bartol. in fine. ff. de verbor. obligat. & in leg. pro herede. §. vltim. ff. de acquir. hered. quibus adde Regiam leg. 22. titulo primo. l. 7.

Decimo, eadem Canonis constitutio obtinet, si reus absolutus fuerit ex dilatione iuramenti ab aduersario sibi auctoritate iudicis facta: nam si post iuramentum istud à iudice ex ea causa fuerit absolutus, non poterit iterum eiusdem criminis accusatio repeti, secundum Alexan. in l. 3. in princip. vltim. penult. ff. de iureiur. vbi sequitur Bart. distin. in l. eum qui. §. popularis. ff. de iur. iur. quo in loco Iurifconsultus hanc sententiã probare vilis est. Sed quod etiam non lata sententiã absolutoria, obstat ceteris accusare volentibus delatio iuramenti auctoritate iudicis facta, licet ceteri velint nomine publico accusare, probat gloss. in d. de leg. transigere. in verbo. prohibendum. & in Salyc. 3. opposit. Albert. colum. 1. d. d. §. in popularibus. omnia Bartol. distinctione, atque ita hanc opinionem, quæ imbi probatur, dicitur communem esse, Alexander colum. 2. & Iafon. num. 10. in d. d. §. in popularibus, quod notandum est, quamuis moribus receptum sit, quod in criminalibus iudicijs non admittantur hæc iuramentum delationes: nec iudices eas permittunt, propter crebra & facillima pernicia.

Vndecimo, eadem constitutio ita interpretanda est, vt si crimen fuerit misti fori, quale est sacrilegium, foris legium delinatio, & similia, quæ tradit Abb. in cap. cum sit generale. de foro competens. licet fuerit in foro ecclesiastico absolutus, postquam nihilominus apud iudicem secularem iterum accusari, etiamque ipsum examinari, & puniri, quod Omnium Consensu receptum est, imo & si iudice ecclesiastico reus ob hoc crimen punitus fuerit, iudex secularis adhuc iuste poterit idem crimen examinare, & eius auctorem punire. text. in cap. Felis. §. per hoc. de penis. in 6. quem ad hoc adnotarunt vti singulararem perique Doctores: præsertim Abbas in cap. ius de penis. penult. colum. idem in d. cap. de his criminibus. idem in cap. 1. de iur. iur. colum. vltim. vbi Anton. idem tenet textus. & ibi Bald. in l. lacet. Cod. de sacrosac. vti. eccles. idem Bald. eleganter in l. 3. Anchara in regu. ea que. sol. pen. de reg. iur. in 6. Aretin. & Felin. in d. d. cap. de his. vltim. colum. Ioan. Andr. Diminic. & Franc. in d. d. cap. ius. felicitis. §. per hoc. quorum Opinione Communem esse asserit Alciat. in d. d. cap. 1. in gloss. vltim. quo in loco Bald. citat Felin. in capitul. de his. tanquam hanc esse communem asseuerantem, quam tamen probat & explicat Aretin. in cap. 1. §. 1. d. d. d. d. est tamen intelligenda hæc cõmunis

sententia, nisi pena à iudice ecclesiastico inflata fuerit latit sufficiens ad criminis punitionem & culpa mensurata secundum Io. Andr. & Domin. in dicto cap. felicitis. Abb. in dicto cap. ius. & Aret. in d. cap. de his criminibus, qui censent eo casu non posse absolutum crimen hoc apud secularem iudicem tractari, quod in praxi admodum vtile foret, & fortassis obseruandum auctore Alciat. in d. cap. 1. quamuis ipse dubitauerit de huius opinionis veritate, non fat iuste, ni fallor, ex quibus non est recipiendum, quod gl. in dicto. §. per hoc. scribit dicens, eam decisionem specialem esse, nec vbiq; admittendam fore, nam iuxta communem sententiam idem erit. vbiq; crimen sit misti fori.

Duodecimo ad huius capituli interpretationem dubitari frequenter solet, quid agendum sit, vbi offensus, seu iniuriam passus, absolutum fecerit, ac reddiderit iniuriã & criminis reum in animã iudicio quippe qui ei dimiserit, & condonauerit iniuriam, an possit, apud iudicem exteriorem postulare criminis punitionem, & vindictam, cum ei aduerso obijciatur, ipsum accusatorem vere Christianum esse, & post iniuriam penitentiam sacramentum suscepisse, cuius dubitationis examen exigit, vt præmittamus, offensum ab altero teneri omnino sub mortalis criminis reatu in animã iudicio rancorem, & odium illi remittere, non tamen ius accusandi apud iudicem, & auctoritate publica vindicandi propriam iniuriam. gl. in signis, in cap. 2. de homi. in 6. & in cap. si quis concelebratus. 90. dist. 1. & in cap. qui a presulatus. 1. quest. 4. & in cap. 1. de malef. pri. probatur in cap. ea vindicta. 15. quest. 4. & in c. cum minister. 23. q. 5. cap. prodest. eadem caus. & quest. notant iudicium Thom. & Caiet. 2. q. 63. art. 1. & hi, qui proxime adducuntur ad huius assertionis secundæ partis probationem. vnde fit, vt etsi accusatio iusta sit, si tamen præcipua accusantis intentio non tendat ad vindictam publicam, nec ad iniuriã punitionem, & satisfactionem, sed ad proximi lesionem, in eius odium mortale crimen accusator committat, vt docet Thom. 2. 2. quest. 108. artic. 1. & ideo si principalis intentio recta sit, licet humana fragilitate animus in effectum aliquem aduersus reum labatur, non statim est culpe mortalis arguendus, ex mente eiusdem Thom. & Syluest. in verb. accusatio. §. 5. probatur ite hæc prior pars in cap. accusasti & accusat. quemadmodum Innocent. Abb. Aretin. & alij Communiter eam decisionem interpretantur. Posterior pars ratione constat, quia vindictio auctoritate publica, & accusatio actus est iustitiae, id est, virtutis, qui prohibitus non est, sicuti in hac specie probant Thom. d. quest. 108. art. 1. & 2. Caietan. d. quest. 68. art. 1. Ioan. Arboreus. lib. 19. Theosophia. cap. 3. eruditissime apud Hispanos Dominic. à Soto in relect. de secreto. 2. membro. q. 5. Mart. Azpilcueta in cap. imer verba. corol. 60. 11. quest. 3. Ioan. à Medina de contract. quest. 29. hinc sane plura deducuntur.

Primum, licitum esse iniuriam passio delinquentem accusare, etiam si reus commissi criminis penitentiam egerit Io. Andr. Abb. & Doct. Communiter secundum Aretin. in cap. accusasti. de accusat.

Secundum, minime teneri iniuriam passum restituere pecuniã quã accepit, vt iniuriam remitteret, modo boni viri arbitrio æquã acceperit, imo poterit agere in iudicio ad petitionem eius, quod ei ex ea causa fuerit promissum: quod probatur in l. transigere. C. de transact. notat expressim Io. à Medina, de contract. q. 29.

Tertium, constat satis aperte, non esse remissum ius accusandi, & iniuriam deferendi ad exteriorem iudicem, ex eo quod iniuriam passus in animã iudicio eam dimiserit & condonarit, siquidem ea remissio ad odium & rancorem pertinet. non ad ius accusandi Bartol. in l. non solum. §. 1. ff. de iur. & in l. si tibi. §. 1. ff. de pact. vbi Alexand. testatur hanc opinionem Communem esse. idem Iaf. in l. huiusmodi. §. ades. ff. de legat. 1. & Felin. in d. d. cap. de his criminibus. colum. vltim. qua ratione responsu est questionis, & dubitationis huius duodecimæ interpretationis, quod ita accipiendum est, vt si plena & generalis facta fuerit remissio etiam ad exteriorem iniuriã querelam extendatur, sicuti censent Alexand. Iaf. & Fel.

Quarto, eodẽ iure & illud asseueratur, etiã remissa iniuria quoad forum exterius, & exteriore accusationem, posse iniuriã passum agere ad damna, & expensas quæ sibi intulit læsio, qualq; ipse ministravit causa illati vulneris: hæc enim distincta sunt ab ipsamet iniuria, quod notat Anchara & Abb. in ca. 1. de ini. Hadr. in 4. vbi agit de reitut. bonorum corporis Spec.

frequentiori calculo hæc quaestio definitur, ex qua distinctione refertur Socin. a quibusdam responsum fuisse, vnicum delictum esse censendum, non plura, quoties eiusdem criminis iteratio fit etiam ex intervallo, ad eundem tamen effectum, & ita scribitur consultum respondisse Benedictum a Benedictis, cum ab eo quaeritum esset an in eadem causa ex intervallo producens plures falsos testes sit puniendus pro pluribus an pro vno crimine? Cuius responsum Soc. ceterum esse contra glan. d. l. nunquam plura. & contra text. in d. l. illud. §. vlt. & in d. l. leg. nunquam. verum si quis nec Bar. distinctio quicquam suffragatur Benedicto: quippe quæ intelligenda sit, quando iteratur crimen itatim non ex intervallo, vt cõstat ex Angel. in l. i. §. de furtis. addit tamen Socinus non esse recedendum à Benedicti responso. Ego sane in hac cõmoueria aliquot existimo esse adnotanda. Primum, quoties aliquod & idem delictum iteretur, toties esse puniendum: imo grauiori pœna ob eius repetitionem. text. in ca. 1. de penis. hoc enim præmittit, quamlibet iterationem puniam fuisse ex intervallo, nec omittendam esse punitionem criminis, quod repetitur ex eo quod iam semel fuerit puniit. Secundum, & illud censo verum esse, Iurisconsultum in d. l. illud & in d. l. nunquam. plura tractare de repetitione, si vere repetitio est diuersorum criminum, non de vnus delicti iteratione, quod ostenditur aperte. Nam si quis seruum furripuerit, & occiderit, duo crimina palam cõmittit: & ideo quia furripuit, furti tenetur: quia occidit, lege Aquila. Sic si quis furripuit, flagello cæciderit, ac demum non flagellis eisdem, sed alia percussione occiderit, tria crimina commisit, furtum, iniuriam, & homicidium: hoc etenim exemplo vitur Vlpianus in d. l. nunquam plura. & Caius in d. l. illud. §. vltim. unde dum Accursius in d. l. nunquam. existimat post flagella ex intervallo seruum occisum, et si eius interpretatio à Bar. minime probetur in hunc sensum verissima est, vt intelligamus post flagella, alia percussione ex intervallo seruum occisum fuisse, alioqui si flagellis simul, & alijs ictibus occisus foret seruus, vnicum esset id crimen, non plura, sicut palam probatur in d. l. leg. illud. §. vlt. in hæc verba: Si idem eundem seruum vulnerauerit postea, deinde occiderit, tenetur & de vulnerato, & de occiso: duo enim sunt delicta, aliter atque si quis vno impetu pluribus vulneribus aliquem occiderit: tunc enim vna erit actio de occiso. his quidem verbis apparet esse omnino necessarium, vt homicidium & percussio varia, & distincta censeantur delicta, quod ex intervallo cõtingat. Deinde & illud constat plures percussiones impetu vno eadem rixa illatas, etsi percussus minime mortem obierit, vnicum delictum esse censendum, non plura, quod est contra Bartol. & sequaces. Tertium, quoties vel simul, vel ex iteratione criminis, siue itatim, siue ex intervallo distincta, & diuersa crimina oriuntur, vt plura crimina, non vt vnicum punienda sunt, text. in d. l. nunquam plura. iuxta communem eius interpretationem contra Bar. si quis occiderit quæ in versu. ob aliud. hoc ipsum quod probamus, sentit, & id verum est, etiã si repetitio criminis fiat ad eundem effectum. text. optimus in l. si adulterium cum iure princip. ff. de adult. tex. in signis. in capitul. cum pro causa. de sententia. & communicat. quicquid Bartol. & alij quo ad hoc vltimum senserint. Quartum, si eiusdem actus, & criminis eodem impetu & continuatione iteratio fiat, vnicum tantum crimen censendum est, non plura saltem, quoad publicam vindictam, & punitionem, licet propter iterationem grauius sit puniendum, hoc probatur in d. l. illud. §. vltim. sentit. in d. l. nunquam. in verb. ob aliud. ad finem. non enim quidquam nocet, quod percussus ex pluribus percussibus fuerit occisus, quali omnes percussiones ad eundem effectum fuerint repetitæ, nempe ad occidendum. nam idem proculdubio erit dicendum, vbi percussus occisus non fuerit, nec percussor eundem actum iterauit ad homicidium, sed tantum ad percipiendum, cum inibi apud Iurisconsultum non constet ad eundem effectum repetitis fuisse ictus. potest enim homicidium cõtingere preter percipientis voluntatem, & nihilominus idem Iurisconsultus respondisset, quod aduersus Bart. Dyn. & alios omnino considerandum est. atque ita hanc sententiã aduersus Bartol. probant Ange 2. colum. in d. l. nunquam plura. vbi scribit ita seruari in toto orbe, & Anagnin. in d. l. nunquam. d. vltimo loco Angeli opinio nẽ retinetur. Inoptima gloss. magna ad finem. in l. 1. c. vnde vi. Bald. in l. quicumque. c. de seru. fugit. num. 5. Ioan. Andr. in reg. delictu. de reg. iur. in 6. Cardin. in clem. 1. §. si qui. x. oppof. de priuileg. Ludouic. Gomez. in

§. ex maleficiis. num. 12. in fit. de actio. quod ex illationibus apertius probabitur. Nam primo hinc constat percipientem clericum etiam quinquies eodem impetu, & continuatione quadam etiam grauius vnica tantum Canonis sententia ex communicationis affectum esse, non pluribus. Ioan. Andr. & Cardin. in dictis locis. & est Communis Opinio in dict. capit. cum pro causa. Secundo, si quis in alterum eodem impetu plura verba iniuriosa protulerit, etiam si diuersa significant, non esse hic censendas plures iniurias, nec plura conuitia, sed tantum vnum conuitium. text. in litem apud Labeonem, §. ait prator ff. de iniuriis. vbi Bart. expressim fatetur, quod si eadem oratio iniuriosa sæpe repetatur, vna tantum sit iniuria non plures, quod nota ad intellectum Regiæ constitutionis, quæ de puniendis conuitiis, & verbis iniuriosis agit. Tertio, eodem pacto si quis eadem conditione plures blasphemias in Deum effuderit, vnus tantum blasphemia pœna punitur, vnaque blasphemia censetur, sicut in specie opinatur, Cæpola consil. criminali 77. & Alciat. in cap. cum non ab homine. de iudic. nu. 33. Quarto, præmissis statutis, quo qui alapam alteri impigerit, puniatur, aut puniendus sit certa & definita pœna, si quis eadem continuatione, eodem impetu bis alterum alapa percusserit, vnica tantum pœna puniatur, quasi secus sit quoties statutu ipsam certam pœnam definerit pro qualibet alapa, & pro quolibet ictu percussoris, aut pro quolibet verbo iniurioso: tunc etenim plures alapæ, plures ictus, plura verba, quorum quolibet iniuriam perfectã significat, etiam impetu eodem contingentia, pluribus poenis punienda sunt, secundum Iacob. de Arenis in dict. leg. item apud Labeonem. §. conuiuium. licet Bart. Dyn. & Alberi. in dict. l. nunquam. idem Bart. in l. si gemina. ff. arbor. furt. cæsarum. Card. in dict. Clem. 1. §. si qui. indistincte priori & posteriori casu responderint, plures poenas esse infligendas. Quinto, ab eadem radice procedit, quod si quis eadem furandi continuatione, & vt aiunt incontinenti, plures etiam à pluribus dominis furto subtraxerit, vnicum tantum furtum est censendum & ita puniendum quo ad vindictam publicam, licet secus dicendum sit quo ad ipsos à quibus res furto ablatae fuerint, cum ob plures res dominos, videantur plura esse furta: atque hinc hæc furta non censentur plura ad effectum legis vel statuti, quo cautum est, furem pro tertio furto suspendendum fore, cum statuentis mens tendat ad puniendum furandi consuetudinem, secundum Bart. in l. eum qui. §. idem dicit. ff. de furtis. Angel. Aret. de maleficiis in verb. & rest. celestem. cons. 4. Bald. in authent. sed nouo iure. num. 5. & ibi Cæpola. num. 43. Bald. in l. si familia. ff. de iuris. iur. iudic. ad finem. Alciat. in dicto capit. cum non ab homine. num. 32. Gomez. in §. ex maleficiis. de actionib. num. 12. ex his, quæ notantur in l. scire debemus. ff. de verb. oblig. & in l. sancimus. C. de donatio. §. si autem. Sexto, his præmissis & examinatis deducitur sensus, & vera cognitio eius, quod hac in re tradiderunt Ioan. Andr. in dict. regu. delictu. de reg. iur. Card. in dict. clem. 1. §. si qui. Alberic. in dict. l. nunquam. plura existimantes, repetitionem eiusdem criminis etiam eadem actus continuatione contingentem, censendam esse plura crimina, & vt plura puniendã, quoties agit de pœna à lege inflicta nõ ratione publicæ vindictæ, sed ratione lesionis, ratione iniuriæ priuati illatæ. hoc etenim ita accipiendum est, ni fallor, vt grauius etiam post satisfactionem priuati offensi puniatur crimen etiam eodem impetu iteratum. non tamen vt ob quamlibet iterationem pœna à lege definita repetenda sit, quod est omnino considerandum.

Quintum, est hoc in tractatu prænotandum, eiusdem criminis ex intervallo iterationem concurrentem ante prioris actus legis, vel iudicis punitionem circa eandem personam, quantum ad punitionem & publicam vindictã, vnum & idem crimen censei, ita quidem, vt pœna repetitio non fiat, licet eadem agenda sit. Et tamen vere plura sunt crimina, & tot, quot iterationibus possunt numerari, quasi ad eundem effectum iteratio fiat. quod Bart. notat in §. infans. l. i. §. de furt. Bart. & Alberic. in dict. l. quicumque. C. de seru. fugit. Benedicti à Benedictis, & Socin. d. consil. 62. lib. 1. colum. 4. qui vnanimi consensu hoc ad praxim deducunt: vbi quis ad obtinendam in eadem lite victoriam ex intervallo plures corrupit testes, & eis vel instrumentis falsis ex intervallo vitur: hic etenim vnica pœna etsi grauiori ob iterationem puniendus est. Hinc ego infero, quod si etiam in eadẽ lite, & ad eundẽ effectum quis semel testibus falsis vltus, fuerit pœna ordinaria punitus, ac demũ iterum testes alios corruerit, & vltus eis fuerit, erit omnino iterũ pœna

pena ordinaria puniendus. Sic sane si quis semel procefferit Titium clericum, & ob id ipso à iure à Canone sit excommunicatus, atque iterum eundem clericum ex interuallo percussit, alia Canonis sententia excommunicationis ligabitur: nam semel excommunicatus, iterum potest excommunicari. *gl. in dist. cap. cum pro causa. & in cap. officij. de sentent. excommunic. & in cap. ita quorundam. de Ind. tex. vbi Panor. & alij in cap. reprehensibilis. de appell. quod plurimum refert quantum ad abolitionem ex his, quæ à gl. & Doct. notantur in d. cap. officij. & in d. cap. cum pro causa. vbi Henric. & Panor. Roma. conf. 326. Tho. in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Syluest. in verb. absolutio 3. §. 7. Fel. in c. quod super. de fide instrum. ad finem. Anch. in clem. 2. de sent. excom. gl. in c. ex parte. de offic. ord. Regia l. 29. tit. 9. part. 1.*

Verum, si idem crimen ex interuallo iteretur aduersus eundem, ob alium tamen effectum: existimat Bar. *Communiter receptus, esse hoc crimen a priori distinctum: atque vt diuersum iteratione penæ puniendum: quemadmodum si quis ad obtinendum aduersus Titium falsis vtatur testibus in vna controuersia: ac demum in alia, falsis iterum testimonij instruat iudicem: nam hic varijs penis punietur. Ego quidem potius opinor ratione priuata offensa, & publicæ vindictæ, arbitrio recti & discreti iudicis, penam augendam fore, quam iterandam. quod sensit gl. in l. vulgaris. ff. de furtis.*

Quod vero diximus eiusdem criminis ex interuallo iterationem nouum esse delictum: patet manifeste in cap. 1. de penis. & gl. in cap. amirare. 6. quæst. 1. tex. in cap. Apostolica. versic. deseruauit. secundum Anch. ibi, de re iudica. in 6. notant Abb. Aretin. & Felin. in cap. sicut. de test. per tex. ibi. Sic Bartol. in d. §. insans. num. 5. scribit pluries delinquentem eum, qui etiam eodem die ex interuallo aduersus legem, pretium vini definitè adiecta penâ, pluribus, vel eidem certis & distinctis vini mensuras vendiderit: ita quidem quod distincta fuerint venditiones. & hoc verum est in delictis momentaneis: nam secus erit in successibus, & vbi delictum iteratur ex continuatione, & perseverantia considerato eius primo initio: potius quam ex noua eius commissione. probat tex. in dist. §. insans. l. ei qui. ff. de furtis. vbi ex iterata rei furtiua contractatione, vnum tantum non plura sunt furta. ad idem l. maritus. §. sex mensum. ff. de adulter. quo loco probatur ex continuatione adulterij vnum censeri non plura adulteria. optime docent Bald. in l. quicumque. 2. colum. C. de seruis fugiti. Anch. consil. Card. in clem. 1. de consangu. & affin. q. 10. vnde si isthæc cõtinuatio interrupta maxime ex eo quod semel fuerit crimen ad iudicium deductum & punitum: secuta postmodum iteratione noui esse crimen, etiam quo ad punitiõnem: quod est notandum ad eas constitutiones, quæ de puniendis concubinarijs tractant. Est & ad hæc gloss. insignis in dist. l. vulgaris. in verb. fur erit. quæ licet dixerit in specie, cum quis alienam vxorem pluries eognouerit continuatione quadam plura videri adulteria: tamen vnica tantum penâ eam continuationem puniendam esse asseuerat. Cuius opinio *Communiter omnium calculis recipitur: etiam si de penâ pecuniaria, aliaue iterabili tractetur: sicuti expressim responderunt Bart. consil. 122. Bal. Anchara. & Cardin. paulo ante citati. Ange. de maleficijs. §. che may adulterato. 14. colum. 1. al. in l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iureiur. num. 15. Roch. Curtius in cap. vi. de consuetud. vob. 1. tametsi Bartol. in d. l. vulgaris. contrarium tenuerit scribens: ideo adulterij continuationem vnica tantum penâ puniri, quia adulterij penâ iterari non potest: cum ea sit penâ mortis. l. quamuis. C. de adult. Hæc etenim ratio Bartol. minime procedit: cum nimis restringat gloss. sententiam, & præterea falsa sit: siquidem iure Pandectarum, quod gloss. interpretatur, nondum erat penâ mortis aduersus adulterum statuta, iuxta ea, quæ ipse tradidi in Epitome de matrimonijs. c. 7. §. 7. num. 16.*

Illud profecto obseruandum esse censeo, quoties ob aliquod crimen à lege infligitur pena amputationis manus, & mortis, incipiendam fore executionem penæ ab amputatione membri: & sic à minori penâ. Bar. Bald. Angel. & Platea in l. omnes. C. de delatori. hoc ex Accursio inibi deducentes: cum tamen is id expressim non probauerit Bar. eidem accedit Corf. in singu. in verb. penâ. & Paulus Castrensis in authent. sed nouo iure. Cod. de seruis fugiti. Ange. in l. unum. in plur. ff. de priua. delict. gloss. optima in l. 1. C. de mulier. qua proprijs seru. se coniung. quibus ca ratio suffragatur, quod aliqui penâ amputationis manus si cadaveri inferatur, penâ non est. l. 1. §. quoties. §. si forte. ff. de iniur. qua ratione idem Corf. in verb. penâ. probat, vitium esse delinquentem comburendum: quo-

ries à lege penâ ignis fuerit præfixita. l. vniuersali. C. de causa. §. ff. & in l. quis à barbaris. C. de re mili. lib. 11. qui tamē tex. id exprellim, & in specie sanxerunt. rationi vero congruit, cum post mortem cadauer ipsum in capax sit penæ: siquidem sententia caret: ipse nimis impiam & crudelem esse censo Bart. & sequacium sententia. lenta etenim mors, quæ tot cruciatibus affligit delinquentem, solet eum in blasphemias, & salutis æternæ desperationem inducere. Quamobrem apud Christianos, eam opinionem effugiendâ fore existimo, nisi criminis atrocitas aliud requirat. Nā contra Bart. est opinus tex. in l. 1. in fin. ff. nil nouari. appell. pend. quo in loco Paul. Castrensis à Bart. dicitur: & eadem ratione opinionem Bart. improbat Fort. in l. Gallus. §. quidam. ff. de libe. & postum. col. 2. ad eum quod gl. scribit in d. l. 1. potest sane procedere, quia penâ minor leuis est, nempe verberatio: & hæc etiā si præcedat mortis supplicij, non efficit ipsam mortē lentā, nec inducet in desperationem. Sic solent iudices homines secleratos damnare ad mortem hoc addito, vt prius publice in quodam sparteo sacculo trahantur per terram ligati equis, aut mulis: siquidem hæc præuia penâ leuiter inferitur. Nec refert amputationem membrorum fieri post occisionē cadaveri exanimi, potius quam delinquenti: cum & post mortem in criminis penam cadauera dilacerentur aut comburantur, vel insepulta maneant, atque ita ob effugiendam impietatem, penâ legis Pompeiæ de parricidijs mortuo inferitur, & cadaueri, potius quam parricidijs: is etenim prius quā insutus euleo in amnē mittatur repentino mortis supplicio strangulatur. Eodē pacto apud Christianos, si delinquens ex lege comburendus fidei Catholicæ profiteatur, non comburitur viuus: imo prius strangulatur & occiditur ac demum corpus eius igni & flammis traditur.

Cæterum, prætermittendum non est, hæreticos, quibus in diei seculari puniendi traduntur, morte puniendos esse. l. Ariani. & l. quicumque. C. de here. glo. in cap. penult. eodem. tit. Hæc vero mors igne infligitur. secundum Host. Ioan. And. & Abb. in cap. ad abolendam. & Abb. in d. cap. penult. de here. Bertrand. consil. 212. lib. 2. & Paul. Grillandum. de hæreticis. questio. 3. quod videtur probari Ioannis cap. 15. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arefcet, & colligent eum, & in igne mittunt, & ardet. Ozias Rex fecit comburi ossa hæreticorum sacerdotum, Reg. 4. cap. 23. libri hæreticorum comburendi sunt ne legantur. quod late probat Alfonso à Cast. lib. 2. de iust. hæret. punit. c. 15. Nam & Arrij hæretici libros combustos fuisse in Concilio Nicæno, testantur Socrates lib. 1. c. 9. & Sozomenus lib. 1. hist. eccl. ca. 1. facit ad hæc. 2. C. de iude & Iulius. C. de malef. & mathem. & l. sacrilegi de sacrileg. & ad legem Tul. pecul. licet in hæreticis minime loquantur. Quamobrem in primis obseruandum est iustissime hæreticos penâ ignis puniri, & æquissime hanc hæreticorum combustionem moribus inducendam esse: sicuti palam est, & probant Ioan. Eckius contra Lutherum artic. 27. Ioannes Arbor. Theophrastus lib. 8. c. 9. Alfonso à Castro d. lib. 2. c. 12. lo. Coraf. lib. 3. dist. 8. aduersus Zastum, consil. vltim. 1. part. Eandem penam aduersus hæreticos iustam esse probare mihi videtur Athanasius lib. de fuga. cuius verba tradit Socrates lib. 3. hist. eccl. ca. 8. quorum rationes & autoritates missas facio, eo quod obuia cuique sunt horum scripta: & quod res sit manifestis rationibus satis probata: & item autoritate citi Gregorij lib. 1. dialogorum. c. 4. qui testatur Romæ Basilium quemdam Magnum combustum fuisse: & Constantiensis Concilij, quod Ioannem Wicleff hæreticum pronuntiauit, memoriam eius damnauit, ac iussit ossa exhumari, comburi. Eodē item congregato Cõcilio Hieronymus Præge hæreticus dånatus ab his, qui Cõcilio aderāt, traditus seculari potestati comburitur. Hæc vero ignis penâ nec iure Põtificio, nec Ciuili statuta est vsque ad Imperatorem Fredericum secundum, Regem item Neapolitanum, qui anno Domini 1231. legem sanxit, qua hæreticos viuos comburi iussit. huius meminerit Repertoriū inquisitorij in verb. comburi. Matth. de Afflic. in constitutionibus Neapolitanis. tit. num. 43. Lud. Carrerius in pract. crimin. tit. de here. num. 132. extat ipsamet lex inter Neapolitanas constitutiones rub. 1. incipiens: inconstitutum tunc eundem apud Hispanos post hanc Frederici legem annis fere viginti statutus est. l. 2. tit. 26. part. 7. & l. 2. tit. 1. lib. 4. fori. vnde quod Ioan. Andr. & sequaces scripsere in d. dist. cap. ad abolendam. potius ad consuetudinē, quam ad ius referendum est. Nec locus Ioannis quidpiā probat ad hanc rem, cui intellegendus sit de penâ ignis æterni: quod ostendit Alphonsus à Doctore.

Colle. d. 12. & sequen. Villadiego de heresi. q. 15. Henric. in d. c. ad
... Tandem in Hispania heretici, qui traduntur iudicibus
... nec heresim ipsam proterere & contumaci ad o-

Hinc ad effugiendam inhumanam poenam, qua iudices
... delinquentes in eremo. utebantur, qui vulgo de la her-

CAPVT XI

De executione instrumenti publici, quod co-
ditionale est, vel liquidam quanti-
tatem minime continet.

S V M M A R I A.

- Instrumentum non liquidum an ex lege Regis & statutis Italia executione
paratum habeat.
- Quid de instrumentis conditionalibus & inibi, & numero sequenti regia
lege praxi.
- Quomodoque apud supremam regis, tribunalia executio parum reuocatur par-
tem integritate quodam temperatur: & ibidem de instrumentis Gar-
rantia.
- Scriptura privata quandoq; habet ita executionis summariam, nimirum si
certam iudice equita & confessa fuerit.
- Examinatur decisio Bart. in l. 3. ff. de annu. leg. de promissione solvendi cen-
turi tribus terminis.

Plerisque in locis statuto cauetur: & lege Regia cau-
tum est: quod instrumenta publica ita paratam habent
executionem, vt abique iudiciorum ordinarijs solenni-
tatis dilationibus, & libellorum formulis captis statim
pignoribus, & publica subhastatione venditis executioni
mandentur. Regia l. 4. & 5. tit. 8. lib. 3. ordi. l. hodie l. 1. & 2. tit. 21. l. 1.
4. Recopilat. J. nisi debitor intra decem dies a die, quo ipse a
iudice petierit captionem pignori causa executionis praem-
issam, & mandato iudicis factam reuocari, aliquid allega-
uerit & probauerit, quod legitime vltimam pignorum ca-
pionum venditionem impediatur: sicut eiusdem legis expres-
sum est ad quatuor proximis dubijs est, quid agendum sit de in-
strumentis publicis, ex quibus apparet promissum fuisse in-
teresse damnosum, seu expensarum restitutionem, vel aliud,
quod certa quantitate nec liquidum, nec definitum est. Na
Bart. in l. 1. num. 17. ff. de leg. 2. existimat etiam in hac specie le-
gibus, & statutis locum fore, & hac instrumeta statim esse
trahenda executioni, cum in ipso etiam summario iudi-
cio facillime, quod modo incertum apparet, liquidum & cer-
tum fieri possit. probat hoc ex ead. l. 1. vbi obligatio praesens
conferatur absq; die, & conditione, tamen si eius quantitas in
arbitrium alterius, & eius definitionem conferatur, ad idem
est optimus textus in l. 1. c. de sent. qua sine cert. quant. profer. qui
probat eam dici certam sententiam, & quae condemnat ali-
quem ad vsuras, interesse: quod liquidum non est. Sic & in v-
niuersalibus iudicijs sententia certa pronunciat, vniuer-
salis tamen, & in executione tractatur de certa quantitate,
certisve rebus definiendis. gl. communiter recepta in l. 1. ff.
de etendo. quo in loco Bar. num. 8. Paul. Cast. num. 9. Fulgo nu. 6.
& Rom. 4. idem Bart. in l. 2. c. de sentent. qua sine cert. quant. ean-
dem opinionem probat textus optimus, & ibi Bartol. in l.
de pignori. facultas. c. de iure fisci. l. 10. idem Bartol. in l. 1. ff. iudic.
de iur. col. Rom. conf. 76. colum. 2. ad idem est locus Iuriscōsul-
tum L. i. in viginti quinque annis cui fidei commissum ff. de minorib. item
sententia plerumq; fertur in iudicijs generalibus qua reus
condemnatur ad reddendam administrationem tutelae. l. 2. c.

de iudi. & tamen in executione huius sententiae tractatur de
rationibus dandis, & liquida quantitate definienda: ad cui-
us solutionem reus cogatur per executionem: quemadmo-
dum Communiter omnium sententiarum probatum est in d. l. 1. & in d.
l. 2. & in forensi praxi frequentissime seruatur. tandem opin.
Bart. fatetur communem esse Iaf. in d. l. 1. ff. de edend. n. 35. & 31.

Contraria opinio pluribus autoritatibus & rationibus
instrui potest: & prima, quod Regia lex expressim exigit,
certam quantitate definitam fuisse in instrumentis, vt fiat
summaria executio: quod patet in d. 5. Secundo ex eo quod
nihil iure peti potest, donec exploratum sit quid debeatur.
l. hoc iure ff. de verbor. obligat. idem probat text. in l. perinde. §. no-
tandum. ff. ad l. Aquil. l. vlt. c. de compens. ad idem text. in l. haec autem.
§. non defendi. ff. ex quib. caus. in possess. etur. Et praeterea, si instru-
mentum non liquidum mandetur executioni dato precepto
solutionis, aut captis pignoribus, & reus nihil aduersus in-
strumentum intra diem a lege definitum allegauerit, nec
probauerit, contingeret plene executionem ipsam omnino
finiri: nondum ipsius instrumenti quantitate ad certitudinem
reducta: quod est satis contrarium iuri, & rationi: qua argu-
mentatione vtitur aduersus Barth. Soc. conf. 89. lib. 3. col. 2. vbi
communem opinionem reprobat post Bald. in l. vlt. c. de compens.
& in l. 2. c. de execu. rei pub. Soc. conf. 51. l. b. col. 3. Aret. conf. 21. dubio
32. dubio 1. Bal. & Cuman. in l. 1. ff. de legat. 2. Bal. in l. cum testamen-
to in fin. c. de testam. in unum. Bart. in d. l. perinde. §. notandum. Alex.
conf. 188. lib. 2. & Iaf. in d. l. 1. num. 31. ff. de edend. & Rebuff. super
Regias constitutiones, tracta. de iuris obligat. art. 1. gl. 9. nu. 8. ex
quibus satis dubia redditur Bart. sententia: cuius interpre-
tatio & verus sensus diligenter est examinandus, vt plane
constet, an Bar. ipse contrarias hac in re opiniones scripse-
rit: & quid in praxi agendum sit.

In summa instrumenti non liquidi executio petitur, &
fieri potest in hunc sane sensum: vt summario iudicio cita-
to reo ipso, prius ad liquidam quantitate deducatur ipsius
contractus incertitudine: ac demum hoc acto legitimis
probationibus vtrinque productis, fiat executio: deturque
mandatum a iudice de capiendis pignoribus ad venditionem
aut ipsomet reo ad carceres ducendo in bonoru sub-
sidium: ita tandem, vt ante hanc summariam quantitatis
definitionem preceptum hoc ne detur, nec reus ipse, nec
bona capiantur, nullibi enim iure probatur, posse a iudice
exequire pignora capi, nec condemnatum in carcere pro
solutione duci, nisi constet quid solucere reus teneatur, huius
sententiae auctores sunt Barto. in d. l. proinde. per text. ibi ff. ad
leg. Aquil. §. notandum. idem elegantur in l. 1. colum. vltim. ff. iudi. sol-
ui. Bald. in l. 2. num. 9. c. de execu. rei iudic. Alex. in l. 1. ff. de legat. 2.
num. 13. Aretin. d. confil. 21. dubio. 3. Iaf. in d. l. 1. num. 31. ff. de edend.
Socin. in d. l. confil. 89. lib. 3. col. 2. expressim Roderic. Zuarez in
veget. l. post rem. ff. de re iudi. q. limita. ad leg. Regiam dices ex hoc
quod prius, quam executio fit, a iudice, petet actor, vt reus
cogatur interrogationibus responderi ad definiendum &
probendam liquidam contractus quantitatem. Quinimo
hanc opinionem deduci a Bart. in d. l. 1. ff. de edend. & in l. 1. ff. de
legat. 1. & his, qui eum sequuntur, constat: quia ipsi censent in
iudicio executionis absque litis contestatione, libello testiū
publicatione, & alijs solennitatibus ad liquidum deducen-
dam ipsius contractus quantitatem, vt appareat ad quam
vsque quantitatem sint pignora capienda, & subhastatione
publica vendenda: alioqui absurdum esset, dari a iudice
mandatum de capiendis pignoribus pro incerta quantitate,
nec id posse villo iure defendi. deinde Bart. & qui eius opi-
nioni subscribere probationem adsumunt ex glob. in d. l. 1.
l. 1. ff. de edend. perinde. quae scripsit, sententiam super iudicio
vniuersali incertam valere, quia in iudicio executionis po-
terit ad certitudinem reduci, & tamen aperitissimū est, lata
sententia in iudicio vniuersali non posse executionem actu
fieri captis pignoribus, donec certum sit quid ex ea senten-
tia debeatur, atque ita passim sit apud Suprema regni. tribu-
nalia vnde manifestum est, his omnibus diligenter perpen-
sis, Barto. ipsum nec contraria scripsisse, nec vllibi voluisse
contractum nondum liquidum, etiam iure regio, & statu-
torum, posse statim mandari executioni captis pignoribus
vel ipso reo.

Ceterum Paul. Castren. in d. l. c. 1. ff. de edend. n. 9. contrarium
tenet, scribens in hunc sane modum: Eodem modo dicunt Do-
ctores, si statutū dicat, quod instrumentū mittatur execu-
tioni, & ego habeo instrumentū super summa non liquida,
puta super interesse, possum petere executionem, & facere

